Το έγγραφο αυτό συνιστά βοήθημα τεκμηρίωσης και δεν δεσμεύει τα κοινοτικά όργανα

►**B** **ΟΔΗΓΙΑ 93/119/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

της 22ας Δεκεμβρίου 1993

για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή και/ή τη θανάτωσή τους

(ΕΕ L 340 της 31.12.1993, σ. 21)

Τροποποιείται από:

		Επίσημη Εφημερίδα		
		αριθ.	σελίδα	ημερομηνία
►**M1**	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 806/2003 του Συμβουλίου της 14ης Απριλίου 2003	L 122	1	16.5.2003
►**M2**	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2005 του Συμβουλίου της 22 Δεκεμβρίου 2004	L 3	1	5.1.2005

▼B

ΟΔΗΓΙΑ 93/119/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 22ας Δεκεμβρίου 1993

για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή και/ή τη θανάτωσή τους

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 43,

την πρόταση της Επιτροπής ([1]),

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ([2]),

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ([3]),

Εκτιμώντας:

ότι η οδηγία 74/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου ([4]), όρισε τους κανόνες για την αναισθητοποίηση των ζώων πριν τη σφαγή·

ότι η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ζώων που προορίζονται για σφαγή εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 88/306/ΕΟΚ του Συμβουλίου ([5])· ότι το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης είναι ευρύτερο από το πεδίο των ισχυόντων σχετικών κοινοτικών κανόνων·

ότι οι εθνικές ρυθμίσεις που αφορούν την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους επηρεάζουν τους όρους ανταγωνισμού και, κατά συνέπεια, τη λειτουργία της κοινής αγοράς γεωργικών προϊόντων·

ότι, ως εκ τούτου, πρέπει να θεσπισθούν στοιχειώδεις κοινοί κανόνες για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωση, ώστε να εξασφαλισθεί η ορθολογική ανάπτυξη της παραγωγής και να διευκολυνθεί η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ζώων και ζωικών προϊόντων·

ότι κατά τη σφαγή ή τη θανάτωση του ζώου πρέπει να αποφεύγεται η πρόκληση περιττού πόνου ή ταλαιπωρίας·

ότι, ωστόσο, πρέπει να επιτρέπεται να διεξάγονται τεχνικές και επιστημονικές δοκιμές και να λαμβάνονται υπόψη οι τελετουργικές απαιτήσεις ορισμένων θρησκειών·

ότι οι κανόνες πρέπει επίσης να εξασφαλίζουν ικανοποιητική προστασία, κατά τη σφαγή ή τη θανάτωση, σε ζώα που δεν καλύπτονται από τη σύμβαση·

ότι, με τη δήλωση σχετικά με την προστασία των ζώων που προσαρτάται στην τελική πράξη της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η συνδιάσκεψη καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή καθώς και τα κράτη μέλη να λαμβάνουν πλήρως υπόψη, κατά την εκπόνηση και εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στους τομείς της κοινής γεωργικής πολιτικής, τις επιταγές της προστασίας των ζώων·

ότι, κατά την υλοποίηση των ανωτέρω, η κοινοτική δράση πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την αρχή της επικουρικότητας που θεσπίζεται στο άρθρο 3 Β της συνθήκης·

ότι πρέπει να καταργηθεί η οδηγία 74/577/ΕΟΚ,

([1]) ΕΕ αριθ. C 314 της 5. 12. 1991, σ. 14.
([2]) ΕΕ αριθ. C 241 της 21. 9. 1992, σ. 75.
([3]) ΕΕ αριθ. C 106 της 27. 4. 1992, σ. 15.
([4]) ΕΕ αριθ. L 316 της 26. 11. 1974, σ. 10.
([5]) ΕΕ αριθ. L 137 της 2. 6. 1988, σ. 25.

▼B

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 1

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στη διακίνηση, το σταυλισμό, την ακινητοποίηση, την αναισθητοποίηση, τη σφαγή και τη θανάτωση ζώων που εκτρέφονται και διατηρούνται για την παραγωγή κρέατος, δέρματος, γούνας ή άλλων προϊόντων τους και στις μεθόδους θανάτωσης στα πλαίσια της καταπολέμησης των ασθενειών.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται

— σε τεχνικές ή επιστημονικές δοκιμές σχετικές με τις διαδικασίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1, οι οποίες διεξάγονται υπό τον έλεγχο της αρμόδιας αρχής,

— στα ζώα που θανατώνονται στα πλαίσια πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων,

— στα άγρια θηράματα που θανατώνονται σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 92/45/ΕΟΚ.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. *σφαγείο:* κάθε εγκατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των μέσων για τη διακίνηση ή το σταυλισμό των ζώων, που χρησιμοποιείται προς σφαγή των ζώων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 για εμπορικούς σκοπούς·

2. *διακίνηση:* εκφόρτωση ή μετακίνηση των ζώων από τις αποβάθρες εκφόρτωσης, τους χώρους σταυλισμού ή τα μαντριά των σφαγείων στις εγκαταστάσεις σφαγής·

3. *σταυλισμός:* διατήρηση των ζώων στους χώρους σταυλισμού, τα μαντριά, τους στεγασμένους χώρους ή τους αγρούς που χρησιμοποιούνται από το σφαγείο, ώστε να είναι δυνατόν να τους παρέχονται ενδεχομένως οι κατάλληλες φροντίδες (νερό, τροφή, ανάπαυση) πριν τη σφαγή·

4. *ακινητοποίηση:* χρησιμοποίηση κάθε μεθόδου για τον περιορισμό των κινήσεων του ζώου με σκοπό να διευκολυνθεί η αποτελεσματική αναισθητοποίηση ή θανάτωση·

5. *αναισθητοποίηση:* κάθε μέθοδος η οποία, όταν εφαρμόζεται σε ζώα, επιφέρει άμεση απώλεια των αισθήσεων έως ότου επέλθει ο θάνατος·

6. *θανάτωση:* κάθε μέθοδος που επιφέρει το θάνατο ζώου·

7. *σφαγή:* θανάτωση ζώου με αφαίμαξη·

8. *αρμόδια αρχή:* η κεντρική αρχή κράτους μέλους που είναι αρμόδια για τη διεξαγωγή των κτηνιατρικών ελέγχων ή οποιαδήποτε αρχή στην οποία έχει ανατεθεί η εν λόγω αρμοδιότητα.

   Ωστόσο, η θρησκευτική αρχή του κράτους μέλους για λογαριασμό της οποίας πραγματοποιούνται οι εν λόγω σφαγές είναι αρμόδια για την εφαρμογή και έλεγχο των ειδικών διατάξεων που εφαρμόζονται στη σφαγή που γίνεται σύμφωνα με ορισμένους θρησκευτικούς τύπους. Όσον αφορά τις λοιπές διατάξεις της παρούσας οδηγίας η αρχή αυτή ενεργεί υπ' ευθύνη του κτηνιάτρου, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της οδηγίας 64/433/ΕΟΚ.

▼B

Άρθρο 3

Πρέπει να αποφεύγεται οποιαδήποτε περιττή διέγερση, πόνος ή ταλαιπωρία των ζώων κατά τη διακίνηση, το σταυλισμό, την ακινητοποίηση, την αναισθητοποίηση, τη σφαγή και τη θανάτωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Απαιτήσεις για τα σφαγεία

Άρθρο 4

Η κατασκευή, οι εγκαταστάσεις, ο εξοπλισμός και η λειτουργία των σφαγείων πρέπει να είναι τέτοια ώστε να αποφεύγεται αποιαδήποτε περιττή διέγερση, πόνος ή ταλαιπωρία των ζώων.

Άρθρο 5

1. Τα μόνοπλα, τα μηρυκαστικά, οι χοίροι, τα κουνέλια και τα πουλερικά που εισάγονται σε σφαγεία προς σφαγή πρέπει:

α) να διακινούνται και, εφόσον χρειάζεται, να σταυλίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος Α·

β) να ακινητοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος Β·

γ) να αναισθητοποιούνται πριν τη σφαγή ή να θανατώνονται ακαριαία σύφμωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος Γ·

δ) να υφίστανται αφαίμαξη σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος Δ.

2. Οι απαιτήσεις της παραγράφου 1 στοιχείο γ) δεν ισχύουν για ζώα για τα οποία ορισμένοι θρησκευτικοί τύποι απαιτούν ειδικές μεθόδους σφαγής.

3. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν, τηρουμένων των γενικών κανόνων της συνθήκης, όσον αφορά τις εγκαταστάσεις για τις οποίες έχουν χορηγηθεί παρεκκλίσεις δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 4 και 13 της οδηγίας 64/433/ΕΟΚ, του άρθρου 4 της οδηγίας 91/498/ΕΟΚ και των άρθρων 7 και 18 της οδηγίας 71/118/ΕΟΚ, να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της παραγράφου 1 στοιχείο α) προκειμένου για τα πουλερικά, τα κουνέλια, τους χοίρους και τα αιγοπρόβατα, καθώς και από τις μεθόδους αναισθητοποίησης και σφαγής που προβλέπονται στο Παράρτημα γ, υπό τον όρο ότι τηρούνται οι διατάξεις που προβλέπονται στο άρθρο 3 και, προκειμένου για τα βοοειδή, από τις διατάξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1, στοιχείο α).

Άρθρο 6

1. Τα εργαλεία, το υλικό ακινητοποίησης, ο εξοπλισμός και οι εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την αναισθητοποίηση ή τη θανάτωση πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται, να συντηρούνται και να χρησιμοποιούνται κατά τρόπο ώστε η αναισθητοποίηση ή η θανάτωση να γίνονται κατά τρόπο ταχύ και αποτελεσματικό, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας. Η αρμόδια αρχή ελέγχει εάν τα εργαλεία, το υλικό ακινητοποίησης, ο εξοπλισμός των εγκαταστάσεων αναισθητοποίησης ή θανάτωσης ανταποκρίνονται προς τις ανωτέρω αρχές και ελέγχει τακτικά κατά πόσο βρίσκονται σε καλή κατάσταση και επιτρέπουν την επίτευξη του προαναφερόμενου στόχου.

2. Στον τόπο σφαγής πρέπει να υπάρχουν κατάλληλα ανταλλακτικά του εξοπλισμού και των εργαλείων για να χρησιμοποιούνται σε περίπτωση ανάγκης. Τα ανταλλακτικά αυτά πρέπει να συντηρούνται κατάλληλα και να επιθεωρούνται τακτικά.

▼B

Άρθρο 7

Τα άτομα που ασχολούνται με τη διακίνηση, το σταυλισμό, την ακινητοποίηση, την αναισθητοποίηση, τη σφαγή ή τη θανάτωση των ζώων πρέπει απαραιτήτως να διαθέτουν τις απαιτούμενες γνώσεις και την ικανότητα που απαιτούνται για να εκτελούν τις εργασίες αυτές όσο το δυνατόν πιο ανώδυνα και αποτελεσματικά σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας.

Η αρμόδια αρχή εξασφαλίζει ότι τα άτομα που ασχολούνται με τη σφαγή των ζώων διαθέτουν τη δέουσα επάρκεια και επαγγελματικές ικανότητες και γνώσεις.

Άρθρο 8

Η επιθεώρηση και ο έλεγχος των σφαγείων πραγματοποιούνται υπ' ευθύνη της αρμόδιας αρχής, η οποία πρέπει να έχει ανά πάσα στιγμή ελεύθερη πρόσβαση σε όλους τους χώρους του σφαγείου, ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση της παρούσας οδηγίας. Ωστόσο, οι επιθεωρήσεις και οι έλεγχοι αυτοί μπορούν να πραγματοποιούνται και επ' ευκαιρία ελέγχων που διενεργούνται για άλλους λόγους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Σφαγή και θανάτωση εκτός των σφαγείων

Άρθρο 9

1. Όταν τα ζώα που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 σφάζονται εκτός των σφαγείων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ).

2. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δύνανται να χορηγούν παρεκκλίσεις από τις διατάξεις της παραγράφου 1 όσον αφορά τη σφαγή ή τη θανάτωση πουλερικών, κουνελιών, χοίρων και αιγοπροβάτων εκτός σφαγείου από τον ιδιοκτήτη για ίδια κατανάλωση υπό τον όρο ότι τηρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 3 και ότι οι χοίροι και τα αιγοπρόβατα έχουν προηγουμένως αναισθητοποιηθεί.

Άρθρο 10

1. Όταν τα ζώα που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 πρέπει να σφαγούν ή να θανατωθούν για την καταπολέμηση ασθενειών, οι σχετικές εργασίες πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος Ε.

2. Τα ζώα που εκτρέφονται για τη γούνα τους θανατώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος ΣΤ.

3. Οι νεοσσοί μιας ημέρας όπως ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο 3) της οδηγίας 90/539/ΕΟΚ και τα πλεονάζοντα έμβρυα που απορρίπτονται από τα εκκολαπτήρια θανατώνονται το συντομότερο δυνατόν σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος Ζ.

Άρθρο 11

Οι διατάξεις των άρθρων 9 και 10 δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση ζώων που πρέπει να θανατωθούν αμέσως για λόγους έκτακτης ανάγκης.

Άρθρο 12

Τα τραυματισμένα ή ασθενή ζώα πρέπει να σφάζονται ή να θανατώνονται επιτόπου. Ωστόσο, η αρμόδια αρχή μπορεί να επιτρέπει τη μεταφορά τραυματισμένων ή ασθενών ζώων προς σφαγή ή θανάτωση εφόσον αυτό δεν συνεπάγεται πρόσθετες ταλαιπωρίες για τα ζώα.

▼B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Τελικές διατάξεις

Άρθρο 13

1. Εφόσον απαιτείται, οι κανόνες για την προστασία κατά τη σφαγή ή τη θανάτωση ζώων μη καλυπτομένων από την παρούσα οδηγία θεσπίζονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία βάσει προτάσεως της Επιτροπής.

2. α) Τα Παραρτήματα της παρούσας οδηγίας τροποποιούνται, ενδεχομένως, ιδίως προκειμένου να προσαρμοστούν στην εξέλιξη της τεχνολογίας και της επιστήμης, από το Συμβούλιο το οποίο αποφασίζει με τη διαδικασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 βάσει προτάσεως της Επιτροπής.

β) Εξάλλου, και το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 1995 η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο έκθεση η οποία εκπονείται με βάση γνωμοδότηση της Επιστημονικής Κτηνιατρικής Επιτροπής και συνοδεύεται από κατάλληλες προτάσεις, όσον αφορά ιδίως τη χρησιμοποίηση:

— του πιστολιού με σφαίρες με το οποίο πλήττεται ο εγκέφαλος ή αναισθητικών αερίων, διαφορετικών από αυτά που αναφέρονται στο παράρτημα Γ ή των συνδυασμών τους που χρησιμοποιούνται για την αναισθητοποίηση και συγκεκριμένα του διοξειδίου του άνθρακα για την αναισθητοποίηση των πουλερικών,

— αερίων διαφορετικών από αυτά που αναφέρονται στο παράρτημα Γ ή των συνδυασμών τους για τη θανάτωση,

— κάθε άλλης, επιστημονικά αναγνωρισμένης, μεθόδου αναισθητοποίησης ή θανάτωσης.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία για τις προτάσεις αυτές.

γ) Κατά παρέκκλιση από το στοιχείο α) και το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 1995 η Επιτροπή, με τη διαδικασία του άρθρου 16, υποβάλλει στη Μόνιμη Κτηνιατρική Επιτροπή έκθεση η οποία καταρτίζεται βάσει γνωμοδότησης της Επιστημονικής Κτηνιατρικής Επιτροπής και συνοδεύεται από κατάλληλες προτάσεις για τον καθορισμό:

i) της έντασης και διάρκειας χρησιμοποίησης του ρεύματος που απαιτείται για την αναισθητοποίηση των διαφόρων ειδών,

ii) της συγκέντρωσης αερίου και της διάρκειας έκθεσης που απαιτούνται για την αναισθητοποίηση των διαφόρων ειδών.

δ) Μέχρις ότου εφαρμοστούν οι διατάξεις που αναφέρονται στα στοιχεία β) και γ), εφαρμόζονται οι σχετικοί εθνικοί κανόνες, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι γενικές διατάξεις της συνθήκης.

Άρθρο 14

1. Εφόσον απαιτείται για την ομοιόμορφη εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, πραγματογνώμονες της Επιτροπής μπορούν να πραγματοποιούν επιτόπιους ελέγχους. Προς το σκοπό αυτόν, οι πραγματογνώμονες μπορούν να ελέγχουν αντιπροσωπευτικό δείγμα εγκαταστάσεων, προκειμένου να εξακριβώσουν εάν η αρμόδια αρχή ελέγχει την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας από τις εν λόγω εγκαταστάσεις.

Η Επιτροπή ενημερώνει τα κράτη μέλη για τα πορίσματα των διεξαγόμενων ελέγχων.

2. Οι έλεγχοι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρέπει να διενεργούνται σε συνεργασία με την αρμόδια εθνική αρχή.

▼B

3. Το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου πραγματοποιείται έλεγχος παρέχει κάθε αναγκαία βοήθεια στους πραγματογνώμονες για την εκτέλεση της αποστολής τους.

4. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 16.

Άρθρο 15

Κατά την επιθεώρηση των σφαγείων ή των εγκαταστάσεων τρίτων χωρών που έχουν λάβει ή πρόκειται να λάβουν άδεια να εξάγουν προς την Κοινότητα σύμφωνα με τις κοινοτικές ρυθμίσεις, οι πραγματογνώμονες της Επιτροπής βεβαιώνονται ότι τα ζώα που αναφέρονται στο άρθρο 5 σφάζονται υπό συνθήκες που προσφέρουν εγγυήσεις μη βάναυσης μεταχείρισης τουλάχιστον ισοδύναμες με τις προβλεπόμενες στην παρούσα οδηγία.

Προκειμένου να εισαχθεί κρέας από τρίτη χώρα, το συνοδεύει υγειονομικό πιστοποιητικό, περιέχει επίσης βεβαίωση ότι πληρούται και η απαίτηση αυτή.

▼M1

Άρθρο 16

1. Η Επιτροπή επικουρείται από τη μόνιμη επιτροπή για την τροφική αλυσίδα και την υγεία των ζώων που ιδρύθηκε από το άρθρο 58 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ([1]).

2. Στις περιπτώσεις που γίνεται μνεία του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται τα άρθρα 5 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ ([2]).

Η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 6 της απόφασης 1999/468/ΕΚ ορίζεται σε τρεις μήνες.

3. Η επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της.

▼B

Άρθρο 17

Η οδηγία 74/577/ΕΟΚ καταργείται από 1ης Ιανουαρίου 1995.

Άρθρο 18

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις οι οποίες περιλαμβάνουν ενδεχομένως και κυρώσεις και οι οποίες είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία την 1η Ιανουαρίου 1995, ενημερώνουν δε αμέσως σχετικά την Επιτροπή.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, παραπέμπουν στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από σχετική παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την παραπομπή αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Ωστόσο, από την ημερομηνία που ορίζεται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μπορούν, τηρώντας τους γενικούς κανόνες της συνθήκης, να διατηρούν ή να εφαρμόζουν στην επικράτειά τους διατάξεις αυστηρότερες από αυτές της παρούσας οδηγίας, ενημερώνουν δε την Επιτροπή για κάθε σχετικό μέτρο.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

([1]) ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

▼B

Άρθρο 19

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΣΤΑΥΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΤΑ ΣΦΑΓΕΙΑ

I. **Γενικές απαιτήσεις**

1. Κάθε σφαγείο που τίθεται σε λειτουργία μετά την 30ή Ιουνίου 1994 πρέπει να διαθέτει κατάλληλο εξοπλισμό και εγκαταστάσεις για την εκφόρτωση ζώων από τα μέσα μεταφοράς, όλα δε τα υπάρχοντα σφαγεία πρέπει να συμμορφωθούν προς τις απαιτήσεις αυτές πριν την 1η Ιανουαρίου 1996.

2. Τα ζώα πρέπει να εκφορτώνονται το ταχύτερο μετά την άφιξή τους. Αν η καθυστέρηση είναι αναπόφευκτη, τα ζώα πρέπει να προστατεύονται από εξαιρετικά δυσμενείς καιρικές συνθήκες και να τους παρέχεται κατάλληλος εξαερισμός.

3. Τα ζώα, για τα οποία υπάρχει κίνδυνος αλληλοτραυματισμού, λόγω του είδους, του φύλου, της ηλικίας ή της προέλευσής τους, διατηρούνται και σταυλίζονται χωριστά.

4. Τα ζώα πρέπει να προστατεύονται από τις αντίξοες καιρικές συνθήκες, αν δε έχουν εκτεθεί σε υψηλές θερμοκρασίες σε υγρό καιρό, πρέπει να δροσίζονται με κατάλληλα μέσα.

5. Η όλη κατάσταση των ζώων και η υγεία τους πρέπει να ελέγχονται τουλάχιστον κάθε πρωί και κάθε βράδυ.

6. Με την επιφύλαξη του κεφαλαίου VI του παραρτήματος I της οδηγίας 64/433/ΕΟΚ, τα ζώα που υπέστησαν ταλαιπωρίες ή πόνο έπειτα από την άφιξή τους στο σφαγείο ή κατά τη διάρκεια της μεταφοράς καθώς και τα θηλάζοντα ζώα πρέπει να σφάζονται αμέσως. Αν τούτο δεν είναι δυνατόν, πρέπει να χωρίζονται από τα άλλα ζώα και να σφάζονται το συντομότερο και τουλάχιστον μέσα στις δύο ώρες που ακολουθούν. Τα ζώα τα οποία δεν είναι σε θέση να μετακινηθούν δεν πρέπει να σύρονται στον τόπο σφαγής αλλά να θανατώνονται επί τόπου ή, εφόσον είναι εφικτό και δεν συνεπάγεται περιττή ταλαιπωρία, να μεταφέρονται με άμαξα ή κυλιόμενη πλατφόρμα μέχρι το χώρο επείγουσας σφαγής.

II. **Απαιτήσεις που αφορούν τα ζώα που δεν παραδίδονται σε περιέκτες**

1. Όταν τα σφαγεία διαθέτουν ειδικό εξοπλισμό για την εκφόρτωση ζώων, ο εξοπλισμός αυτός, πρέπει να έχει μη ολισθηρό δάπεδο και, εφόσον χρειάζεται, πλάγια προστατευτικά κιγκλιδώματα. Οι γέφυρες και οι ράμπες πρέπει να έχουν πλευρικά τοιχώματα ή οποιαδήποτε κιγκλιδώματα ώστε να αποφεύγεται η πτώση των ζώων. Οι ράμπες εξόδου ή εισόδου πρέπει να έχουν τη μικρότερη δυνατή κλίση.

2. Κατά την εκφόρτωση, πρέπει να αποφεύγεται ο εκφοβισμός, η διέγερση, η κακομεταχείριση και το βίαιο άδειασμα των ζώων. Απαγορεύεται να ανυψώνονται τα ζώα από το κεφάλι, τα κέρατα, τα αυτιά, τα πόδια, την ουρά ή τη δορά κατά τρόπο που να τους προκαλεί περιττό πόνο ή ταλαιπωρία, Αν είναι απαραίτητο, τα ζώα πρέπει να μετακινούνται μεμονωμένα.

▼M2

3. Τα ζώα πρέπει να μετακινούνται με προσοχή. Οι διάδρομοι πρέπει να είναι κατασκευασμένοι κατά τρόπο ώστε να περιορίζεται στο ελάχιστο ο κίνδυνος τραυματισμού των ζώων και να είναι διευθετημένοι έτσι ώστε να αξιοποιείται το αγελαίο ένστικτο των ζώων. Τα όργανα για την καθοδήγηση των ζώων πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για τον σκοπό αυτό και μόνο για σύντομα χρονικά διαστήματα. Η χρήση συσκευών που προκαλούν ηλεκτρικές εκκενώσεις πρέπει να αποφεύγεται κατά το δυνατόν. Σε κάθε περίπτωση, οι συσκευές αυτές πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για τα ενήλικα βοοειδή και τους ενήλικους χοίρους που αρνούνται να μετακινηθούν και μόνο εάν υπάρχει αρκετός χώρος για να μπορούν να προχωρήσουν. Οι εκκενώσεις δεν διαρκούν περισσότερο από ένα δευτερόλεπτο, έχουν επαρκή χρονική απόσταση μεταξύ τους και επιτρέπονται μόνον επί των μυών των οπισθίων. Δεν επιτρέπονται επαναληπτικές εκκενώσεις εάν το ζώο δεν ανταποκρίνεται.

▼B

4. Τα ζώα δεν πρέπει να δέχονται κτυπήματα ή πίεση σε ιδιαίτερα ευαίσθητα σημεία του σώματός τους. Ιδιαίτερα, οι ουρές των ζώων δεν

▼B

πρέπει να συνθλίβονται, να στρίβονται ή να τσακίζονται, τα δε ζώα δεν πρέπει να αρπάζονται από τα μάτια. Απαγορεύονται τα άνευ διακρίσεως κτυπήματα, και ιδίως τα λακτίσματα.

5. Τα ζώα πρέπει να μεταφέρονται στον τόπο σφαγής μόνον εφόσον πρόκειται να σφαγούν αμέσως. Αν δεν σφάζονται αμέσως μετά την άφιξή τους, τα ζώα πρέπει να σταυλίζονται.

6. Με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που παρέχονται δυνάμει των άρθρων 4 και 13 της οδηγίας 64/433/ΕΟΚ, τα σφαγεία πρέπει να διαθέτουν επαρκή αριθμό χώρων για τον κατάλληλο σταυλισμό των ζώων οι οποίοι να παρέχουν επαρκή προστασία από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες.

7. Πέρα από το ότι πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις που προβλέπονται ήδη στην κοινοτική νομοθεσία, οι χώροι σταυλισμού πρέπει να διαθέτουν:

   — δάπεδο το οποίο περιορίζει στο ελάχιστο τον κίνδυνο ολίσθησης και δεν προκαλεί τραυματισμό των ζώων που έρχονται σε επαφή με αυτό,

   — επαρκή εξαερισμό, ανάλογα με τις ακραίες τιμές θερμοκρασίας και υγρασίας που μπορεί να προκύψουν. Σε περίπτωση που απαιτείται μηχανικός εξαερισμός, πρέπει να προβλέπεται εφεδρική εγκατασταση που να μπορεί να τίθεται αμέσως σε λειτουργία σε περίπτωση βλάβης,

   — επαρκή φωτισμό που να επιτρέπει ανά πάσα στιγμή την επιθεώρηση όλων των ζώων, εφόσον χρειάζεται πρέπει να υπάρχει και ο κατάλληλος εφεδρικός τεχνητός φωτισμός,

   — ενδεχομένως, εξοπλισμό για την πρόσδεση ζώων,

   — εφόσον χρειάζεται, επαρκή ποσότητα στρωμνής κατάλληλης για όλα τα ζώα που πρέπει να διανυκτερεύσουν στους χώρους αυτούς.

8. Εάν, εκτός των προαναφερόμενων χώρων σταυλισμού, τα σφαγεία διαθέτουν ανοικτούς χώρους σταυλισμού χωρίς φυσικά ή τεχνητά στέγαστρα, πρέπει να παρέχεται κατάλληλη προστασία από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες. Οι ανοικτοί χώροι σταυλισμού πρέπει να συντηρούνται έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι η υγεία των ζώων δεν διατρέχει κίνδυνο από φυσικούς, χημικούς ή άλλους παράγοντες.

9. Τα ζώα τα οποία δεν μεταφέρονται αμέσως μετά την άφιξή τους στον τόπο σφαγής, πρέπει να έχουν συνεχώς στη διάθεσή τους νερό από κατάλληλες εγκαταστάσεις. Στα ζώα που δεν σφάζονται εντός 12 ωρών από την άφιξή τους πρέπει να χορηγείται τροφή και στη συνέχεια πρέπει να τους παρέχονται μέτριες ποσότητες τροφής σε κατάλληλα χρονικά διαστήματα.

10. Τα ζώα τα οποία παραμένουν σε σφαγείο περισσότερο από 12 ώρες πρέπει να σταυλίζονται και, εφόσον είναι αναγκαίο, να δένονται κατά τρόπο ώστε να μπορούν να ξαπλώσουν με ευκολία. Αν τα ζώα δεν είναι δεμένα, πρέπει να τους παρέχεται τροφή άνευ παρενοχλήσεων.

III. **Απαιτήσεις που αφορούν τα ζώα τα οποία παραδίδονται μέσα σε περιέκτες**

1. Οι περιέκτες εντός των οποίων μεταφέρονται τα ζώα πρέπει να μετακινούνται με προσοχή και να μην ρίπτονται ούτε να ανατρέπονται, πρέπει δε, εφόσον είναι δυνατόν, να φορτώνονται και να εκφορτώνονται οριζοντίως και με μηχανικά μέσα.

2. Τα ζώα τα οποία παραδίδονται μέσα σε περιέκτες με εύκαμπτο ή διάτρητο δάπεδο πρέπει να εκφορτώνονται με ιδιαίτερη προσοχή έτσι ώστε να αποφεύγεται ο τραυματισμός τους. Ενδεχομένως, κάθε ζώο πρέπει να εκφορτώνεται χωριστά.

3. Τα ζώα τα οποία έχουν μεταφερθεί μέσα σε περιέκτες πρέπει να σφάζονται το ταχύτερο δυνατόν. Σε αντίθετη περίπτωση πρέπει, εφόσον χρειάζεται, να τους παρέχεται νερό και τροφή σύμφωνα με τις διατάξεις του σημείου II. 9.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ, ΤΗ ΣΦΑΓΗ Η ΤΗ ΘΑΝΑΤΩΣΗ

1. Τα ζώα πρέπει να ακινητοποιούνται με κατάλληλο τρόπο ώστε να μην υφίστανται κανένα περιττό πόνο, ταλαιπωρία, ταραχή, τραύμα ή κάκωση.

   Ωστόσο σε περίπτωση σφαγής για θρησκευτικούς λόγους είναι υποχρεωτική η ακινητοποίηση των βοειδών πριν τη σφαγή με μηχανική μέθοδο ώστε να αποφεύγεται οποιοσδήποτε πόνος, ταλαιπωρία και διέγερση, καθώς και οποιοδήποτε τραύμα ή κάκωση.

2. Τα άκρα των ζώων δεν πρέπει να δένονται και τα ζώα δεν πρέπει να αναρτώνται πριν από την αναισθητοποίηση ή τη θανάτωση. Ωστόσο, τα πουλερικά και τα κουνέλια μπορούν να αναρτώνται για να σφαγούν, υπό τον όρο ότι λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ώστε τα ζώα που πρόκειται να αναισθητοποιηθούν να είναι ήρεμα, ώστε η εργασία αυτή να μπορεί να διεξαχθεί ικανοποιητικά και χωρίς άσκοπη καθυστέρηση.

   Εξ άλλου, η ακινητοποίηση ζώων μέσα σε ένα σύστημα συγκράτησης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ως ανάρτηση.

3. Τα ζώα που αναισθητοποιούνται ή θανατώνονται με την εφαρμογή μηχανικών ή ηλεκτρικών μέσων στο κεφάλι τους πρέπει να οδηγούνται σε τέτοια θέση ώστε τα προαναφερόμενα μέσα να μπορούν να εφαρμοστούν και να χρησιμοποιηθούν εύκολα, με ακρίβεια και για το κατάλληλο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, προκειμένου για τα μόνοπλα και τα βοοειδή, η αρμόδια αρχή δύναται να επιτρέπει την προσφυγή σε μέσα ενδεδειγμένα για τον περιορισμό των κινήσεων της κεφαλής.

4. Τα ηλεκτρικά μέσα αναισθητοποίησης δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη συγκράτηση ή την ακινητοποίηση των ζώων ή για να τα αναγκάσουν να κινηθούν.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΓΟΥΝΟΦΟΡΑ ΖΩΑ

I. ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

A. **Αναισθητοποίηση**

1. Πιστόλι με διατρητική ράβδο.

2. Πλήγμα στο κρανίο.

3. Ηλεκτρονάρκωση.

4. Έκθεση σε διοξείδιο του άνθρακος.

B. **Θανάτωση**

1. Πιστόλι ή τουφέκι με σφαίρες.

2. Ηλεκτροπληξία.

3. Έκθεση σε διοξείδιο του άνθρακος.

Γ. Η αρμόδια αρχή μπορεί ωστόσο να επιτρέπει τον αποκεφαλισμό, την εξάρθρωση του αυχένα και τη χρήση του «Θαλάμου κενού» για τη θανάτωση ορισμένων συγκεκριμένων ειδών, εφόσον τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 3 και πληρούνται οι ειδικές απαιτήσεις του τμήματος III του παρόντος παραρτήματος.

II. ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Τα ζώα δεν πρέπει να αναισθητοποιούνται αν δεν είναι δυνατόν να αφαιμαχθούν αμέσως.

1. *Πιστόλι με διατρητική ράβδο*

α) Τα όργανα πρέπει να τοποθετούνται έτσι ώστε το βλήμα να εισέρχεται στον φλοιό του εγκεφάλου. Τα βοοειδή, ιδίως, δεν πρέπει να βάλλονται στον αυχένα.

Για τα αιγοπρόβατα, η μέθοδος αυτή επιτρέπεται όταν τα κέρατα καθιστούν αδύνατη τη βολή στο μέτωπο του ζώου. Στην περίπτωση αυτή, το διατρητικό όργανο πρέπει να τοποθετείται αμέσως πίσω από τη βάση των κεράτων με κατεύθυνση προς το στόμα ή δε αφαίμαξη πρέπει να αρχίζει εντός 15 δευτερολέπτων από τη βολή.

β) Όταν χρησιμοποιείται όργανο με διατρητική ράβδο, ο χειριστής πρέπει να βεβαιώνεται ότι η ράβδος επανέρχεται όντως στην αρχική της θέση έπειτα από κάθε βολή, διαφορετικά το όργανο δεν πρέπει να επαναχρησιμοποιείται πριν επισκευαστεί.

γ) Τα ζώα δεν πρέπει να τοποθετούνται στο χώρο αναισθητοποίησης όταν ο χειριστής που πραγματοποιεί την αναισθητοποίηση δεν είναι έτοιμος να εκτελέσει την εργασία του μόλις το ζώο τοποθετηθεί στο χώρο αυτόν. Το κεφάλι του ζώου δεν πρέπει να ακινητοποιείται εάν ο χειριστής δεν είναι έτοιμος να το αναισθητοποιήσει.

2. *Πλήγμα στο κρανίο*

α) Η μέθοδος αυτή επιτρέπεται μόνον όταν χρησιμοποιείται μηχανικό όργανο που πλήττει το ζώο στο κρανίο. Ο χειριστής φροντίζει ώστε το όργανο να τοποθετείται στην απαιτούμενη θέση και να χρησιμοποιείται η κατάλληλη ισχύς φυσιγγίου σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή, ώστε να επιτυγχάνεται αποτελεσματική αναισθητοποίηση χωρίς κάταγμα του κρανίου.

β) Ωστόσο, στην περίπτωση μικρών παρτίδων κουνελιών, όταν το πλήγμα καταφέρεται στο κρανίο με μη μηχανικό τρόπο, η εργασία αυτή πρέπει να πραγματοποιείται έτσι ώστε το ζώο να χάνει αμέσως τις αισθήσεις του μέχρι το θάνατό του και να τηρούνται οι γενικές διατάξεις του άρθρου 3.

▼B

3. *Ηλεκτρονάρκωση*

Α. Ηλεκτρόδια

1. Τα ηλεκτρόδια πρέπει να τοποθετούνται κατά τρόπον ώστε να περιβάλλουν τον εγκέφαλο, ώστε να μπορεί το ρεύμα να διαπερνά τον εγκέφαλο. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζεται η καλή ηλεκτρική επαφή και ιδίως να αφαιρείται το υπερβολικό μαλλί ή να υγραίνεται το δέρμα.

2. Όταν τα ζώα αναισθητοποιούνται μεμονωμένα, η συσκευή πρέπει:

α) να διαθέτει διάταξη που να μετρά τη σύνθετη αντίσταση του ηλεκτρικού φορτίου και να εμποδίζει τη λειτουργία της συσκευής αν δεν μπορεί να επιτευχθεί το ελάχιστο απαιτούμενο ηλεκτρικό ρεύμα·

β) να διαθέτει ακουστική ή οπτική διάταξη που να δείχνει τη διάρκεια επιβολής του ρεύματος στο ζώο·

γ) να συνδέεται με διάταξη η οποία να δείχνει την τάση και την ένταση του ρεύματος και η οποία να τοποθετείται έτσι ώστε να είναι ευκρινώς ορατή από το χειριστή.

Β. Υδρόλουτρα

1. Όταν χρησιμοποιούνται αναισθητικά υδρόλουτρα για την αναισθητοποίηση των πουλερικών, πρέπει να είναι δυνατόν να ρυθμίζεται η στάθμη του νερού ώστε να επιτυγχάνεται καλή επαφή με το κεφάλι του ζώου.

Η ένταση και η διάρκεια του ρεύματος που χρησιμοποιείται για την αναισθητοποίηση καθορίζονται από την αρμόδια αρχή, ώστε να εξασφαλίζεται ότι το ζώο χάνει αμέσως τις αισθήσεις του μέχρι το θάνατό του.

2. Όταν τα πουλερικά αναισθητοποιούνται ομαδικά σε υδρόλουτρο, πρέπει να διατηρείται επαρκής τάση για την παραγωγή ρεύματος με ικανοποιητική ένταση, ώστε να εξασφαλίζεται η αναισθητοποίηση όλων των πουλερικών.

3. Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται η καλή διέλευση του ρεύματος και ιδίως η καλή επαφή και η ύγρανση της επαφής αυτής μεταξύ των ποδιών και των αγκίστρων ανάρτησης.

4. Τα υδρόλουτρα για τα πουλερικά πρέπει να έχουν το κατάλληλο μέγεθος και βάθος για το είδος πτηνών που σφάζονται και δεν πρέπει να υπερχειλίζουν κατά την εμβάπτιση των πουλερικών. Το εμβαπτιζόμενο ηλεκτρόδιο πρέπει να έχει μήκος ίσο προς το μήκος του υδρολούτρου.

5. Εάν χρειάζεται, πρέπει να υπάρχει βοηθητικό χειροκίνητο σύστημα.

4. *Έκθεση σε διοξείδιο του άνθρακα*

1. Η συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακος για την αναισθητοποίηση των χοίρων πρέπει να είναι τουλάχιστον 70 % κατ' όγκο.

2. Οι θάλαμοι εντός των οποίων οι χοίροι εκτίθενται στο αέριο και ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για την μεταφορά των χοίρων σε αυτόν πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να συντηρούνται κατά τρόπον ώστε να αποφεύγεται ο τραυματισμός των χοίρων και η συμπίεση του θώρακα και κατά τρόπο που να τους επιτρέπει να παραμένουν όρθιοι μέχρι να χάσουν τις αισθήσεις τους. Ο μηχανισμός μεταφοράς και ο θάλαμος πρέπει να διαθέτουν επαρκή φωτισμό ώστε οι χοίροι να μπορούν να βλέπουν άλλους χοίρους ή τον περιβάλλοντα χώρο.

3. Οι θάλαμοι πρέπει να διαθέτουν συσκευές για τη μέτρηση της συγκέντρωσης του αερίου στο σημείο μέγιστης έκθεσης. Οι συσκευές αυτές πρέπει να εκπέμπουν ευκρινή ακουστικά και οπτικά προειδοποιητικά σήματα σε περίπτωση που η συγκέντρωση του διοξειδίου του άνθρακα έχει πέσει κάτω από το απαιτούμενο όριο.

▼B

4. Οι χοίροι πρέπει να τοποθετούνται σε κατάλληλους χώρους ή περιέκτες ώστε να μπορούν να βλέπουν τους άλλους χοίρους και να μεταφέρονται στο θάλαμο αερίου εντός 30 δευτερολέπτων από την εισοδο στην εγκατάσταση, Οι χοίροι πρέπει να μεταφέρονται το ταχύτερο δυνατόν από την είσοδο ως το σημείο μέγιστης συγκέντρωσης αερίου και να εκτίθενται σε αυτό για το χρονικό διάστημα που απαιτείται για να παραμείνουν αναίσθητοι μέχρις ότου θανατωθούν.

III. ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΑΝΑΤΩΣΗ

1. *Πιστόλι ή τουφέκι με σφαίρες*

Οι μέθοδοι αυτές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τη θανάτωση διαφόρων ειδών και ιδίως των μεγάλων εκτρεφόμενων θηραμάτων και των ελαφοειδών, και για τη χρήση τους απαιτείται άδεια της αρμόδιας αρχής η οποία πρέπει να εξασφαλίζει ιδίως ότι χρησιμοποιούνται από ειδικά εξουσιοδοτημένο προσωπικό και ότι τηρούνται οι γενικές διατάξεις του άρθρου 3 της παρούσας οδηγίας.

2. *Αποκεφαλισμός και εξάρθρωση του αυχένα*

Οι μέθοδοι αυτές χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη θανάτωση των πουλερικών και για τη χρήση τους απαιτείται άδεια της αρμόδιας αρχής η οποία πρέπει να εξασφαλίζει ιδίως ότι χρησιμοποιούνται από ειδικά εξουσιοδοτημένο προσωπικό και ότι τηρούνται οι γενικές διατάξεις του άρθρου 3 της παρούσας οδηγίας.

3. *Ηλεκτροπληξία και διοξείδιο του άνθρακα*

Η αρμόδια αρχή μπορεί να επιτρέπει τη θανάτωση διαφόρων ειδών με τις μεθόδους αυτές εφόσον τηρούνται, εκτός από τις γενικές διατάξεις του άρθρου 3, οι ειδικές διατάξεις των σημείων 3 και 4 τουτμήματος II του παρόντος παραρτήματος και καθορίζει εξάλλου, προς το σκοπό αυτό, την ένταση και τη διάρκεια του χρησιμοποιούμενου ρεύματος καθώς και τη συγκέντρωση του διοξειδίου του άνθρακα και τη διάρκεια της έκθεσης σε αυτό.

4. *Θάλαμος κενού*

Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται μόνο για τη θανάτωση χωρίς αφαίμαξη ορισμένων ζώων προς κατανάλωση τα οποία ανήκουν σε είδη εκτρεφόμενων θηραμάτων (ορτύκια, πέρδικες και φασιανοί) και για τη χρήση της απαιτείται άδεια της αρμόδιας αρχής η οποία εξασφαλίζει, πέρα από το ότι πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 3, ότι:

— τα ζώα τοποθετούνται σε στεγανό θάλαμο όπου επιτυγχάνεται σύντομα κενό αέρος μέσω ισχυρής ηλεκτρικής αντλίας,

— η αφαίρεση του αέρα διατηρείται έως το θάνατο των ζώων,

— τα ζώα περιέχονται καθ' ομάδες σε περιέκτες μεταφοράς που μπορούν να εισαχθούν στο θάλαμο κενού, οι διαστάσεις του οποίου έχουν υπολογισθεί προς το σκοπό αυτό.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ

ΑΦΑΙΜΑΞΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

1. Η αφαίμαξη των αναισθητοποιημένων ζώων πρέπει να αρχίζει το συντομότερο δυνατό μετά την αναισθητοποίησή τους, ώστε να επιτυγχάνεται ταχεία άφθονη και πλήρης ροή του αίματος. Εν πάση περιπτώσει, η αφαίμαξη πρέπει να πραγματοποιείται πριν το ζώο ανακτήσει τις αισθήσεις του.

2. Η αφαίμαξη όλων των αναισθητοποιημένων ζώων πρέπει να γίνεται με τομή μιας τουλάχιστον από τις δύο καρωτίδες ή των αγγείων από τα οποία προέρχονται.

   Μετά την τομή των αιμοφόρων αγγείων, δεν πρέπει να διενεργείται στα ζώα καμιά εργασία καθαρισμού ούτε ηλεκτρική διέγερση πριν ολοκληρωθεί η αφαίμαξη.

3. Όταν ένα άτομα είναι υπεύθυνο για την αναισθητοποίηση, την αγκίστρωση, την ανύψωση και την αφαίμαξη των ζώων, το άτομο αυτό πρέπει να πραγματοποιεί τις εργασίες αυτές διαδοχικά στο ίδιο ζώο πριν περάσει σε άλλο ζώο.

4. Όταν η αφαίμαξη των πουλερικών γίνεται με αυτόματο μηχάνημα αποκεφαλισμού πρέπει να υπάρχει χειροκίνητο βοηθητικό μηχάνημα ώστε, σε περίπτωση βλάβης, να είναι δυνατόν να σφάζονται αμέσως.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε

ΜΕΘΟΔΟΙ ΘΑΝΑΤΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ

Επιτρεπόμενες μέθοδοι

Όλες οι μέθοδοι που επιτρέπονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος Γ και εξασφαλίζουν βέβαιο θάνατο.

Επιπλέον, η αρμόδια αρχή μπορεί, τηρώντας τις γενικές διατάξεις του άρθρου 3 της παρούσας οδηγίας, να επιτρέπει τη χρήση άλλων μεθόδων θανάτωσης των ευπαθών ζώων, εξασφαλίζοντας ιδίως ότι:

— εάν χρησιμοποιούνται μέθοδοι που δεν προκαλούν τον ακαριαίο θάνατο (π.χ. πιστόλι με διατρητική ράβδο), λαμβάνονται τα δέοντα μέτρα για τη θανάτωση των ζώων το ταχύτερο δυνατόν και οπωσδήποτε πριν ανακτήσουν τις αισθήσεις τους,

— δεν γίνεται καμία άλλη επέμβαση στα ζώα πριν διαπιστωθεί ο θάνατός τους.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ

ΜΕΘΟΔΟΙ ΘΑΝΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΓΟΥΝΟΦΟΡΩΝ ΖΩΩΝ

I. **Επιτρεπόμενες μέθοδοι**

1. Μηχανικά όργανα που διεισδύουν στον εγκέφαλο.

2. Ένεση θανατηφόρας δόσης αναισθητικού προϊόντος.

3. Ηλεκτροπληξία με καρδιακή ανακοπή.

4. Έκθεση στο μονοξείδιο του άνθρακα.

5. Έκθεση στο χλωροφόρμιο.

6. Έκθεση στο διοξείδιο του άνθρακα.

Η αρμόδια αρχή καθορίζει την πλέον κατάλληλη μέθοδο θανάτωσης για τα διάφορα είδη τηρώντας τις γενικές διατάξεις του άρθρου 3 της παρούσας οδηγίας.

II. **Ειδικές απαιτήσεις**

1. *Μηχανικά όργανα που διεισδύουν στον εγκέφαλο*

α) Τα όργανα πρέπει να τοποθετούνται κατά τρόπον ώστε το βλήμα να διεισδύει στο φλοιό του εγκεφάλου.

β) Η χρήση της μεθόδου αυτής επιτρέπεται μόνον όταν η αφαίμαξη διενεργείται αμέσως μετά.

2. *Ένεση θανατηφόρας δόσης αναισθητικού προϊόντος*

Τα μόνα αναισθητικά, δόσεις και μέθοδοι χορήγησης που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται είναι εκείνα που προκαλούν ακαριαία απώλεια των αισθήσεων και, στη συνέχεια, το θάνατο.

3. *Ηλεκτροπληξία με καρδιακή ανακοπή*

Τα ηλεκτρόδια πρέπει να τοποθετούνται έτσι ώστε να περιβάλλουν τον εγκέφαλο και την καρδιά, υπό την προϋπόθεση ότι η χαμηλότερη ένταση του ρεύματος πρέπει να προκαλεί ακαριαία απώλεια των αισθήσεων και καρδιακή ανακοπή. Ωστόσο, για τις αλεπούδες, όταν τα ηλεκτρόδια τοποθετούνται στο στόμα και το ορθό έντερο, πρέπει να χρησιμοποιείται, επί τρία τουλάχιστον δευτερόλεπτα, ρεύμα μέσης έντασης 0,3 Α.

4. *Έκθεση στο μονοξείδιο του άνθρακα*

α) Ο θάλαμος αναισθητοποίησης στον οποίο τα ζώα εκτίθενται στο αέριο πρέπει να σχεδιάζεται, να κατασκευάζεται και να συντηρείται έτσι ώστε να αποφεύγεται ο τραυματισμός των ζώων και να επιτρέπεται η παρακολούθησή τους.

β) Τα ζώα πρέπει να εισάγονται στο θάλαμο μόνον όταν η συγκέντρωση μονοξειδίου του άνθρακα, που παρέχεται από πηγή παραγωγής 100 % μονοξειδίου του άνθρακα υπερβαίνει το 1 % κατ' όγκον.

γ) Για τη θανάτωση των τσιντσιλά και των ικτίδων μπορεί να χρησιμοποιείται το αέριο που παράγεται από ειδικά διασκευασμένο κινητήρα, εφόσον οι σχετικές δοκιμές έχουν αποδείξει ότι το χρησιμοποιούμενο αέριο:

— έχει ψυχθεί κατάλληλα,

— έχει φιλτραρισθεί επαρκώς,

— δεν περιέχει ερεθιστικές ύλες ή αέρια, και

— ότι τα ζώα μπορούν να εισαχθούν μόνο όταν η συγκέντρωση μονοξειδίου του άνθρακα ανέρχεται σε 1 % κατ όγκον τουλάχιστον.

δ) Όταν εισπνέεται, το αέριο πρέπει, αρχικά, να προκαλεί βαθεία γενική αναισθησία και, στη συνέχεια, να επιφέρει με βεβαιότητα το θάνατο.

ε) Τα ζώα πρέπει να παραμένουν στο θάλαμο μέχρι το θάνατο.

▼B

5. *Έκθεση στο χλωροφόρμιο*

Η έκθεση στο χλωροφόρμιο μπορεί να χρησιμοποιείται για τη θανάτωση των τσιντσιλά υπό την προϋπόθεση ότι:

α) ο θάλαμος στον οποίο τα ζώα εκτίθενται στο αέριο σχεδιάζεται, κατασκευάζεται και συντηρείται έτσι ώστε να αποφεύγεται ο τραυματισμός των ζώων και να επιτρέπεται η παρακολούθησή τους·

β) τα ζώα εισάγονται στο θάλαμο μόνον όταν αυτός περιέχει κεκορεσμένο μείγμα χλωροφορμίουαέρα·

γ) Όταν εισπνέεται, το αέριο προκαλεί αρχικά βαθεία γενική αναισθησία και, στη συνέχεια, επιφέρει με βεβαιότητα το θάνατο·

δ) Τα ζώα παραμένουν στο θάλαμο μέχρι το θάνατο.

6. *Έκθεση στο διοξείδιο του άνθρακα*

Το διοξείδιο του άνθρακα μπορεί να χρησιμοποιείται για τη θανάτωση των ικτίδων και των τσιντσιλά, υπό την προϋπόθεση ότι:

α) ο θάλαμος αναισθητοποίησης στον οποίο τα ζώα εκτίθενται στο αέριο σχεδιάζεται, κατασκευάζεται και συντηρείται έτσι ώστε να αποφεύγεται ο τραυματισμός των ζώων και να επιτρέπεται η παρακολούθησή τους·

β) τα ζώα εισάγονται στο θάλαμο μόνον όταν η ατμόσφαιρα περιέχει τη μεγαλύτερη δυνατή περιεκτικότητα διοξειδίου του άνθρακα το οποίο προέρχεται από πηγή παραγωγής 100 % διοξειδίου του άνθρακα·

γ) όταν εισπνέεται, το αέριο προκαλεί αρχικά βαθεία γενική αναισθησία και, στη συνέχεια, να επιφέρει με βεβαιότητα το θάνατο·

δ) τα ζώα παραμένουν στο θάλαμο μέχρι το θάνατο.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ

ΘΑΝΑΤΩΣΗ ΠΛΕΟΝΑΖΟΝΤΩΝ ΝΕΟΣΣΩΝ ΚΑΙ ΕΜΒΡΥΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΕΚΚΟΛΑΠΤΗΡΙΑ

I. **Επιτρεπόμενες μέθοδοι θανάτωσης νεοσσών**

1. Χρησιμοποίηση μηχανικού συστήματος που επιφέρει ταχύ θάνατο.

2. Έκθεση στο διοξείδιο του άνθρακα.

3. Ωστόσο, η αρμόδια αρχή μπορεί να επιτρέπει τη χρήση άλλων επιστημονικά αναγνωρισμένων μεθόδων θανάτωσης, εφόσον τηρούν τις γενικές διατάξεις του άρθρου 3.

II. **Ειδικές απαιτήσεις**

1. *Χρησιμοποίηση μηχανικού συστήματος που επιφέρει ταχύ θάνατο*

α) Τα ζώα πρέπει να θανατώνονται με μηχανικό σύστημα με ταχέως περιστρεφόμενες λεπίδες ή εξογκώματα από αφρώδες ελαστικό.

β) Η χωρητικότητα της συσκευής πρέπει να επαρκεί για την ακαριαία θανάτωση όλων των ζώων, ακόμη και όταν είναι πολλά.

2. *Έκθεση στο διοξείδιο του άνθρακα*

α) Τα ζώα πρέπει να τοποθετούνται σε ατμόσφαιρα με τη μεγαλύτερη δυνατή περιεκτικότητα σε διοξείδιο του άνθρακος το οποίο προέρχεται από πηγή παραγωγής 100 % διοξείδιο του άνθρακος.

β) Τα ζώα πρέπει να παραμένουν στην προαναφερόμενη ατμόσφαιρα μέχρι το θάνατο.

III. **Επιτρεπόμενη μέθοδος για τη θανάτωση των εμβρύων**

1. Για την ακαριαία θανάτωση των ζώντων εμβρύων, όλα τα απορρίμματα των εκκολαπτηρίων πρέπει να υφίστανται επεξεργασία με το μηχανικό σύστημα που αναφέρεται στο σημείο II. 1.

2. Ωστόσο, η αρμόδια αρχή μπορεί να επιτρέπει τη χρήση άλλων επιστημονικά αναγνωρισμένων μεθόδων θανάτωσης, εφόσον τηρούν τις γενικές διατάξεις του άρθρου 3.